

พฤติกรรมและผลกระทบเกี่ยวกับบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

Behaviors and effects toward alcoholic beverage consumption of the
people in Nongphai sub-district Muang District, Udonthani

อมรรัตน์ อัครเศรษฐสกุล พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ(ด้านการสอน)
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี้อุดรธานีอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41330
โทร 081-7393343 โทรสาร 042-295404 อีเมล kamornrat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการซื้อ และผลกระทบหลังการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยทางการแพทย์พยาบาล ประชากรที่ศึกษา คือประชาชน ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวนทั้งหมด 12 หมู่บ้าน 2,293 ครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน ในตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 341 ครอบครัว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยและคณะ ได้พัฒนามาจากแบบสำรวจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มี ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.73 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.5 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 38 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 64.5 สมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกันส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 4 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 65.4 ส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 23.4 ประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.8 มีรายได้ส่วนตัวเฉลี่ย 7482 บาท ต่อเดือน และมีรายได้ครอบครัวอยู่ระหว่าง 5,000 – 9,999 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และมีรายได้ต่อครอบครัวเฉลี่ยเดือนละ 11,739.35 บาท

ด้านพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรก ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 10 - 19 ปีคิดเป็นร้อยละ 59.4 อายุเฉลี่ย 19 ปี สาเหตุส่วนใหญ่คือ เพื่อนชักชวน เฮฮากับเพื่อนฝูง คิดเป็นร้อยละ 61.5 ความถี่ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในช่วง 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์ เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 25.1 ปริมาณการดื่มแต่ละครั้งส่วนใหญ่ 1 - 2 แก้ว/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.2 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เลือกดื่ม 3 ลำดับแรกคือ เบียร์ เหล้าสี และเหล้าขาว ตามลำดับ ที่นิยมดื่มมากที่สุด คือเบียร์ (ร้อยละ 38.8) โอกาสที่เลือกดื่มมากที่สุด คือ เทศกาลปีใหม่ คิดเป็นร้อยละ 83.1 สถานที่ที่ดื่มส่วนใหญ่คือที่บ้านของตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 84.0 บุคคลผู้ร่วมดื่มมากที่สุด คือเพื่อนสนิท คิดเป็นร้อยละ 78.4 สถานที่ในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่มีความสะดวกมาก สามารถเดินไปได้ คิดเป็นร้อยละ 66.0 ส่วนใหญ่หาซื้อได้ตามร้านขายของชำ/โชห่วยทั่วไป คิดเป็น ร้อยละ 51.8 ผลกระทบ หลังการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ด้านเศรษฐกิจพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 71.0 เฉลี่ยเดือนละ 701.4 บาทต่อครัวเรือน ผลกระทบด้านอุบัติเหตุ พบว่า มีพฤติกรรมเสี่ยงต่ออุบัติเหตุคือ เมาแล้วขับ หลังการดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 51.2 ประสบอุบัติเหตุจากการดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 20.7 คือ ลื่น หกล้ม และเดินชนของ คิดเป็นร้อยละ 62.9 ผลกระทบด้านสุขภาพ พบว่ามีการเจ็บป่วยเป็น โรคกระเพาะอาหารอักเสบ โรคความดันโลหิตสูง และโรคทางระบบประสาท คิดเป็นร้อยละ 4.4 ผลกระทบด้าน การทำงาน พบว่า ขาดงานเนื่องจากดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 16.0 โดยมีจำนวนวันที่ขาดงานเฉลี่ย 2 วัน

ข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัยพบว่าช่วงอายุที่ดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ อยู่ในช่วงอายุ 10 - 19 ปี อายุเฉลี่ย 19 ปี และอายุน้อยที่สุดที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นครั้งแรกคือ 10 ปี ก็จะใช้เป็นข้อมูลในการ

วางแผนรณรงค์เพื่อป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยเด็ก โดยควรมีการจัดรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดอื่นๆ โดยมุ่งเน้นไปที่นักเรียน นักศึกษา ที่มีอายุในช่วง 10 – 19 ปี เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงโทษภัยมากขึ้น ซึ่งจะมีส่วนช่วยลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลง ในเยาวชนทั่วไป ควรมีการรณรงค์เกี่ยวกับ การลด ละ เลิก การบริโภค สนับสนุนเกี่ยวกับ การมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างกลุ่มเยาวชน เช่น การเล่นกีฬา เพื่อช่วยลดการบริโภคและเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

คำสำคัญ : พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประชาชน ตำบลหนองไผ่

Abstract

This survey research was to study the behaviors of alcoholic beverage consumption, purchased behavior, and the effected after alcoholic beverage consumption of the people. The sample size were 341 families selected by the populations in Nongphi community by using Taro Yamane Formula. The research instrument was the questionnaires that has been developed from the survey of behaviors and the alcoholic consumption behavior from convenient store. The research instruments was checked the content validity by 3 expertise's. The reliability showed 0.73 and the data were analyzed by descriptive statistic (Frequency, percentage, Mean)

The result of research discovered that. The alcoholic beverage consumption behavior , first time of alcohol use started at the range of 10 – 19 years old was 59.4%. The main caused, they was invited by friends for the cerebrations was 61.5%. The frequency of alcohol used was in the range of 1 – 2 glass/time was 35.2%. The first three alcoholic beverage consumptions were beer, whisky, white whisky(40 degree alcohol) concentrated as followed was 38.8%. The most occasion to use alcoholic beverage was New year cerebration was 83.1%. And drink with close friends was 78.4%. The shop where could easily buy the alcoholic beverage was easy to access and could go on foot was 66.0%. Can easily buy from the convenient shop was 51.8%. The effects after the alcohol was orally taken. The researchers discovered that most of the people could afford to buy the alcoholic beverage and the cost was in the range of 100 – 500 bath/month. The effects to the accident was showed that the accident from drunk driving was 51.2%. And used to face with accident after alcohol used was 20.7%, Such as falling down was 62.9%. The effects to the health discovered that illness related to alcoholic disease such as gastritis, Hypertension and neurological disease were 4.4% the effects to the career showed that who used the alcohol may be missed the work was in the range of 1 - 2 days was 51.9%.

The information provided to primary health care and the related company for planning to decrease the range of the started age to consume the alcohol emphasis on the teenagers, students to aware of the alcohol disadvantage resulted in considerable to giving the information or activities such as sport, music and free time

Keywords : alcoholic beverage consumption, effected after alcoholic beverage

Consumption, populations in Nongphi community

บทนำ

คนไทยมีการบริโภคแอลกอฮอล์มาช้านาน โดยมักดื่มในเทศกาลและวาระต่างๆ และมีความเชื่อในการดื่มเพื่อสุขภาพ เช่น ยาตอง โดยเอามาผสมหรือดองกับสุรา เชื่อว่าช่วยบำรุงร่างกาย บำรุงโลหิต รักษาอาการปวดเมื่อย ทำให้เจริญอาหาร นอกจากนี้ในบางครั้งจะพบทัศนคติของคนไทยที่มีต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในลักษณะที่ส่งเสริมการดื่มโดยไม่รู้ตัว เช่น ในงานเลี้ยงสังสรรค์ หรืองานฉลองตามประเพณีต่างๆ มักจะพบการดื่มสุรากันเป็นเรื่องปกติ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่ 27, 2549) ตัวเลขการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเก็บล่าสุดในปี 2550 พบว่า ประชากรกว่า 15 ล้านคน หรือคิดเป็น 30% ของประชากร ดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ เป็นเพศชายประมาณ 13 ล้านคน และหญิง 2 ล้านคน ส่วนใหญ่อายุ 15 ปีขึ้นไป

ปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ในจังหวัดอุดรธานี ข้อมูลของงานฝ่ายคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำหรับการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชนในจังหวัดอุดรธานี จากตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 15-60 ปีจำนวน 1,460 คน จากทั้ง 20 อำเภอ พบว่ากลุ่มคนอายุระหว่าง 15-19 ปี ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด และยังพบอีกว่าอายุเฉลี่ยที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกอายุเพียง 12 ปี สำหรับข้อมูลจากองค์การชิลด์วอต (Child Watch อ้างใน ญัณฐ์ ตุ่มภู, 2553) ระบุเจาะจงเฉพาะพื้นที่จังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นตัวเลขข้อมูลเมื่อปี 2550 ว่า เยาวชนที่อยู่ในวัยเรียนมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงที่สุดในประเทศ ทั้งเป็นครั้งคราวและเป็นประจำ คือระดับมัธยมต้น 31.47% (ค่าเฉลี่ยของประเทศอยู่ที่ 24.01%) ระดับมัธยมปลาย 51.11% (ค่าเฉลี่ยของประเทศ 31.51%) ระดับอาชีวศึกษา 61.60% (ค่าเฉลี่ยของประเทศ 49.39%) และระดับอุดมศึกษา 63.53% (ค่าเฉลี่ยของประเทศ 49.72%)

สถิติการเกิดอุบัติเหตุในเทศกาลสงกรานต์ ปี 2554 ของจังหวัดอุดรธานี จากการรวบรวมสถิติอุบัติเหตุช่วงเทศกาลสงกรานต์ ปี 2554 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอุดรธานี รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ช่วงสงกรานต์ปี 2554 พบว่า มีอุบัติเหตุเกิดขึ้น 41 ครั้ง เปรียบเทียบกับปี 2553 มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นทั้งหมด 57 ครั้ง ลดลง คิดเป็นร้อยละ 28.07 มีผู้บาดเจ็บ 50 คน เปรียบเทียบกับปี 2553 58 คน ลดลง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79 อำเภอที่บาดเจ็บสูงสุด ยังคงเป็นอำเภอเมือง 24 คน มีผู้เสียชีวิต 5 ราย เปรียบเทียบกับปี 2553 4 ราย เพิ่มขึ้น 1 คน คิดเป็นร้อยละ 25 อำเภอที่เสียชีวิตสูงสุดคือ อำเภอกุมภวาปี 3 ราย หนึ่งในอุบัติเหตุที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บมากที่สุดคือ เมาสุรา ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดคือ รถมอเตอร์ไซด์ ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สวมหมวกนิรภัย สงกรานต์ปีนี้แม้จำนวนผู้บาดเจ็บ และจำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุจะลดลง เป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง แต่จำนวนผู้เสียชีวิตยังเพิ่มขึ้น และยังพบว่า การเมาสุรา เป็นสาเหตุสำคัญของอุบัติเหตุ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานีได้มีการดำเนินงานรณรงค์แก้ไขปัญหาลดการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยดำเนินงานควบคู่ไปกับรณรงค์บังคับใช้กฎหมายห้ามจำหน่ายสุราและบุหรี่ยแก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี เพื่อบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติสุรา ปี 2493 และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 สิ่งที่ต้องดำเนินการต่อคือ การวิจัย สำรวจปัญหาผลกระทบของครอบครัว และสังคมที่ได้รับจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลที่ได้จากการสำรวจพฤติกรรมจะนำไปสู่การแก้ไขปัญห และเป็นข้อเสนอแนะในการลดปริมาณการดื่มสุราได้ก็จะส่งผลต่อการลดความรุนแรงในครอบครัว ลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจราจร ลดภาระพ่อแม่ผู้ปกครอง และลดภาระทางสังคม

ในตำบลหนองไผ่ ก็เป็นอีกตำบลหนึ่งที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีที่ได้รับการบาดเจ็บจากการเมาสุรา จึงทำให้กลุ่มคณะผู้จัดทำวิจัยสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง พฤติกรรมและ ผลกระทบการดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเผยแพร่ให้ประชาชนตระหนัก และใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป เพื่อลดปัญหาและผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในชุมชน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภค การซื้อ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบ หลังการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการ ศึกษาพฤติกรรม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของประชาชนตำบล หนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยศึกษาในกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีอายุ 15 – 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ปัจจุบันในตำบล หนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 341 คน เก็บข้อมูลในเดือนมีนาคม 2555

วิธีดำเนินการวิจัย (Research design)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สำรวจข้อมูลระหว่างเดือน พฤศจิกายน – มีนาคม 2554

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครอบครัวที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน ในตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวนทั้งหมด 2,293 ครอบครัว รวม 12 หมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ได้มาจากประชากร 2,293 ครอบครัว ผู้วิจัยและคณะได้เลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973:125) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้คือ 341 ครอบครัว

การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการสุ่มตัวอย่างแบบ Random sampling โดยแบ่งกลุ่มประชากรออกเป็นแต่ละหมู่บ้านจากจำนวนประชากร 12 หมู่บ้าน มีจำนวนครอบครัวทั้งสิ้น 2,293 ครอบครัว เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการแบ่งประชากรที่อาศัยอยู่จริงใน 12 หมู่บ้าน แล้วเทียบบัญชีไตรยางศ์ เลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครอบครัวรวมกันแล้ว เท่ากับ 341 ครอบครัว แล้วสุ่มบุคคลในครอบครัวที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปเพื่อตอบแบบสอบถาม โดยครอบครัวนั้น จะต้องเป็นครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวอย่างน้อย 1 คนดื่มแอลกอฮอล์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยและคณะได้พัฒนามาจากแบบสำรวจพฤติกรรม และสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานประกอบการ ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ(2551) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทั่วไป เป็นคำถามเกี่ยวกับ ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาชีพ และรายได้ จำนวน 8 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ดื่มและพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก สาเหตุที่เลือกดื่มแอลกอฮอล์ ความถี่ในการดื่ม ปริมาณการดื่มแต่ละครั้ง ประเภทของเครื่องดื่ม โอกาสที่ดื่ม สถานที่ในการดื่ม บุคคลที่ร่วมดื่ม ความสะดวกในการซื้อ และสื่อโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พบเห็น จำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลผลกระทบหลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นคำถามเกี่ยวกับผลกระทบหลังการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยค่าใช้จ่ายที่สูญเสียไปกับการดื่มแอลกอฮอล์อุบัติเหตุจากการดื่ม ภาวะความเจ็บป่วยจากโรคที่เกี่ยวข้องกับการดื่ม การขาดงานเนื่องจากการดื่ม พฤติกรรมระหว่างที่ดื่มและหลังจากการดื่ม และความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการที่จะเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 13 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลกระทบหลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และอธิบายเชิงพรรณนาประกอบ

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 64.5 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 35.5 มีอายุอยู่ในช่วง 35 – 44 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมาคือช่วงอายุ 15 – 24 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.8 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 38 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 64.5 รองลงมาคือโสด คิดเป็นร้อยละ 32.8 สมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่ด้วยกันส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 4 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 65.4 รองลงมาคือ ช่วง 1 – 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 23.4 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 25.1 ส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุรายได้ส่วนตัว/ไม่มีรายได้ส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมาคือมีรายได้ส่วนตัวอยู่ในช่วง 5,000 – 9,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.7 โดยมีรายได้ส่วนตัวเฉลี่ย 7482.13 บาท ต่อเดือน และมีรายได้ครอบครัวอยู่ในช่วง 5,000 – 9,999 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาคือมีรายได้ครอบครัวอยู่ในช่วง 10,000–14,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.4 และมีรายได้ต่อครอบครัวเฉลี่ยเดือนละ 11,739.35 บาท

ด้านพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี อายุที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกของประชากร ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 10 - 19 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.4 อายุที่น้อยที่สุดที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกคือ 10 ปี เฉลี่ย 19 ปี สอดคล้องกับสุปราณี สูงแข็ง (2552) ที่พบการดื่มในแอลกอฮอล์ของประชาชนส่วนใหญ่อยู่ใน กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 19 ปี ดื่มครั้งแรกอายุน้อยกว่า 15 ปี จากงานวิจัยพบว่า สาเหตุที่ทำให้ประชากรเลือกดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกส่วนใหญ่ คือ เพื่อนชักชวน เฮฮา กับเพื่อนฝูง คิดเป็นร้อยละ 61.5 ความถี่ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1 – 2 ครั้ง/สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 25.1 ปริมาณการดื่มแต่ละครั้งส่วนใหญ่อยู่ที่ 1 - 2 แก้ว/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.2 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มมากที่สุดคือ เบียร์ เหล้าขาว และเหล้าสี คิดเป็นร้อยละ 38.8 , 32.0 และ 21.6 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกับสุปราณี สูงแข็ง (2552) ที่พบว่าประชาชนจังหวัดอุดรธานี นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ไวน์ เหล้าขาว และวิสกี้ บรันดีและอื่นๆ ร้อยละ 59.0, 41.0, 32.1 ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่าโอกาสที่เลือกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ เทศกาลปีใหม่ คิดเป็นร้อยละ 83.1 สถานที่ที่ดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่คือที่บ้านของตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 84.0 บุคคลผู้ร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด คือเพื่อนสนิท คิดเป็นร้อยละ 78.4 สอดคล้องกับ นพมาศ สุชาติ และสุกานดา พองย้อย (2550) ที่ศึกษาในประชาชนจังหวัดขอนแก่นพบว่า บุคคลผู้ร่วมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด ส่วนมากดื่มกับกลุ่มเพื่อน

ด้านสื่อโฆษณาที่มีรูปแบบโฆษณาที่สร้างแรงจูงใจ ทำให้กลุ่มตัวอย่างรู้สึกอยากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ คือโฆษณาที่มีภาพงานเลี้ยง งานสังสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 47.9 สอดคล้องกับ ศรีรัช ลาภใหญ่ (2550) ที่ศึกษาในกลุ่มเยาวชนและวัยรุ่นพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างทุกกลุ่มมีความชื่นชอบโฆษณาสุรา /เบียร์ กลุ่มทดสอบทุกกลุ่มมองว่าโฆษณาสุรา/เบียร์ ถ่ายทำสวย สนุก เฟลิดเฟลิน ผู้แสดงสวย

ด้านผลกระทบหลังการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประชากรส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละเดือน คิดเป็นร้อยละ 71.0 อยู่ในช่วง 100 – 500 บาท เฉลี่ยเดือนละ 701.4 บาท ผลกระทบด้านอุบัติเหตุ พบว่า มีพฤติกรรมเมาแล้วขับหลังการดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 51.2 มีประชากรเคยประสบอุบัติเหตุจากการดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 20.7 ส่วนใหญ่เคยประสบอุบัติเหตุจำนวน 1-2 ครั้งในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 77.1 สาเหตุเกิดจากบาดเจ็บจากอุบัติเหตุหลังดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ลื่นหกล้ม เดินชนของ คิดเป็นร้อยละ 62.9 ความรุนแรงของการเกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่ไม่ได้รับบาดเจ็บ คิดเป็นร้อยละ 55 ผลกระทบด้านสุขภาพกายหลังจากการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่ามีการเจ็บป่วยจากโรคที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ โรคกระเพาะอาหารอักเสบ โรคความดันโลหิตสูง และโรคทางระบบประสาท คิดเป็นร้อยละ 4.4 ซึ่งผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ในระบบทางเดินอาหารคือ แอลกอฮอล์จะมีผลโดยตรงต่อหลอดอาหารและ กระเพาะอาหาร ทำให้เกิดการอักเสบ เป็นแผล คลื่นไส้

อาเซียน รวมถึงอาเซียนเป็นเลือดได้ ยิ่งถ้าเกิดตบแข็งซึ่งทำให้หลอดเลือดของหลอดเลือดอาหารโป่งพองดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น โอกาสที่จะอาเซียนเป็นเลือดจำนวนมากจนถึงแก่ชีวิตก็ยิ่งสูง

ผลกระทบด้านการทำงาน พบว่ามีประชากร เคยขาดงานหลังดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 16.0 โดยมีจำนวนวันที่ขาดส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 1 - 2 วัน คิดเป็นร้อยละ 51.9

การนำผลการวิจัยไปใช้

1) ด้านการศึกษา

นำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบการเรียนการสอนและเป็นแนวทางในการเป็นตัวอย่างในการทำวิจัยเชิงสำรวจให้กับนักศึกษาในครั้งต่อไปได้

2) ด้านการบริหาร

2.1 ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปสู่การหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อช่วยลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือจากผลการวิจัยพบว่าช่วงอายุที่ดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุดคือ อยู่ใน ช่วงอายุ 10 - 19 ปี และอายุน้อยที่สุดที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกคือ 10 ปี ก็จะใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนรณรงค์เพื่อลดการบริโภค โดยเน้นในกลุ่มช่วงอายุนี้ เป็นต้น ก็จะส่งผลต่อการลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุจราจร ลดภาระพ่อแม่ผู้ปกครอง และลดภาระทางสังคมและปัญหาในด้านอื่นๆลงได้

2.2 จากผลการวิจัยพบว่าสถานที่ที่ประชากรหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้มากที่สุด ส่วนใหญ่คือตามร้านขายของชำทั่วไปและมีความสะดวกมากในการเดินทางไปซื้อ ดังนั้นควรมีการการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจังของหน่วยงานรัฐบาลเกี่ยวกับเวลาในการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทและอายุของผู้ที่สามารถซื้อได้ตามร้านชำทั่วไป จะทำให้การหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ยากขึ้น จะส่งผลให้ผู้ดื่มแอลกอฮอล์ลดลง ทั้งประชากรทั่วไปและที่เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี รวมทั้งมีการติดป้ายรณรงค์ลด ละ เลิก และให้ความรู้ตามร้านชำทั่วไปที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เยาวชนหรือประชากรทั่วไปมีความตระหนักในการลดการบริโภค

2.3 สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท รวมถึงเหล้าปั่น หรือสุรามีสี ที่พบว่าปัจจุบันมีจำหน่ายในร้านอาหารทั่วไป ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดจริงจัง เพื่อให้กลุ่มเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าถึงการดื่มได้ยากมากขึ้น

3) ด้านบริการ

3.1 ควรมีการจัดรณรงค์ และ ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดอื่นๆ โดยมุ่งเน้นไปที่นักเรียน นักศึกษา ที่มีอายุในช่วง 10 - 19 ปี เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงโทษภัยมากขึ้นซึ่งจะมีส่วนช่วยลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลง

3.2 ในเยาวชนทั่วไปควรมีการรณรงค์เกี่ยวกับ การลด ละ เลิก การบริโภค สนับสนุนเกี่ยวกับ การมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างกลุ่มเยาวชน เช่น การเล่นกีฬา เพื่อช่วยลดการบริโภคและเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3.3 ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์วิธีการเลิกเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้เป็นที่รู้จักทั่วไป ไม่เพียงแต่ในสถานพยาบาลเท่านั้น อาทิเช่น วิธีการให้คำแนะนำปรึกษาทั้งเป็นรายบุคคลและ กลุ่มเป็นวิธีการในการฟื้นฟูสภาพจิตใจ กระตุ้นให้มีความเข้มแข็งในจิตใจ กระทำได้ทั้งเป็นรายบุคคลและกลุ่ม ผู้ดำเนินการได้แก่ เจ้าหน้าที่วิชาชีพโดยตรง เช่น นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น มักให้บริการในสถานพยาบาลทั่วไปควบคู่กับการรักษาอาการทางกาย

4) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น ศึกษาเจาะลึกเชิงคุณภาพด้านผลกระทบต่อครัวเรือนผลกระทบต่อการทำงาน ผลจากการบังคับใช้กฎหมายฯ เพื่อแสดงผลที่ได้จากการวิจัยนำไปเผยแพร่ให้ประชาชนเกิดความตระหนักและลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อไป

- 4.2 การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 4.3 การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับลักษณะของชุมชนที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก อาจารย์นวลใจ พิษชาติ ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินการวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์มา ณ โอกาสนี้ด้วย และขอขอบคุณอาจารย์ ดร.กมลทิพย์ ตั้งหลักมั่นคง อาจารย์ ดร. อรรธยา ภูมิศรีแก้ว และอาจารย์สุภัทสร พิจิตรศิริ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ยิ่ง และขอขอบคุณอ.ดร.กุสุมาลี ไชยเมืองที่ให้การศึกษาในการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขอขอบคุณประชากรตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- ศรีรัช ลาภใหญ่. (2551). ผลกระทบของงานโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทโฆษณาส่งเสริมสังคมที่มีต่อเยาวชน. สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยรังสิต. สืบค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.rsu.ac.th/rri/showresearcher.php?id=104>
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ ๒๗. (2539). พิษภัยของแอลกอฮอล์. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2555, จาก <http://kanchanapisek.or.th/kp6/New/sub/book/book.php?book=27&chap=6&page=t27-6-infodetail05.html>
- สุปราณี สูงแข็ง. (2553). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน จังหวัดอุดรธานี ปี 2552. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี. สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2555, จาก www.udo.moph.go.th/post-to-day-2/upload/.../1682717509.doc
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2551). แบบสำรวจพฤติกรรมและสถานการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานประกอบการ. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา(ศวส.). สืบค้นเมื่อ 24 ธันวาคม 2554, จาก www.healthyenterprise.org/image/Download/alcohol.doc
- Babor TF, Caetano R, Casswell S. (2003). ปัญหาการบริโภคและผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. คลังปัญญาไทย. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2555, จาก <http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/>